

29.5.2023

Pohjois-Savon vesienhoidon YTR kokous 1/2023

Aika	29.5.2023	Klo 9-11
Paikka	Kylpylä-Hotelli Vesileppis, kokoustila Holvi-kabinetti	
Läsnä	Liite	

1. Kokouksen avaus, *Kimmo Haapanen*

Kimmo Haapanen toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja avasi kokouksen.

2. Läsnäolijoiden toteaminen ja pöytäkirjantarkistajat, *Sanna Katajamäki*

Läsnäolijat todettiin nimelistaa kierrättämällä. Pöytäkirjan tarkistajiksi esitettiin Seppo Niskasta ja Nita Tuomea. Kimmo Haapanen toimi puheenjohtajana ja Sanna Katajamäki sihteerinä. Käytiin läpi ryhmän jäsenmuutokset.

2. Vesienhoidon ajankohtaiset asiat, *Veli-Matti Vallinkoski*

Vesienhoidon 2.kauden toimenpiteiden loppuarviointi on valmistunut. Yleisesti voi sanoa, että kaudelle asetetut toimenpidetavoitteet on pääosin saavutettu hyvin. Vesienhoidon tehostamisohjelman rahoitus näkyy toteumassa. Toteumatiedot tulevat nettisivuille: [Vesienhoidon toimenpiteet - Vaikuta vesiin](#).

Vesienhoidon 3. kauden suunnitelmista on tehty neljä valitusta. Veli-Matti Vallinkosken esityksessä on tarkemmat tiedot valitusten päätösnumeroihin, joista voi käydä katsomassa mihin valitukset ovat kohdistuneet. Nyt kun neljäs suunnittelukausi on käynnistymässä, kannattaa olla aktiivinen ja vaikuttaa hyvissä ajoin, jos epäkohtia huomaa.

Jukka Koski-Vähälä kysyi, mitkä ovat eri tahojen roolit (Syke, ympäristöministeriö ja ELYt) vesienhoidon suunnitteluprosessissa? Ministeriö ja Syke laativat oppaat ja heillä on keskeinen rooli ja linjaus-/ohjausvastuu. ELYt laativat vesienhoitosuunnitelmat/toimenpideohjelmat ja lopullinen harkintavalta suunnittelussa jää ELYille. YTR-ryhmän rooli on tärkeässä osassa suunnitteluprosessissa. Keskustelun kautta päästään yhteiseen näkemykseen tulevista tavoitteista.

Vesienhoidon 4.kauden valmistelu on aloitettu ja tulevia työvaiheita ovat mm. 2.kauden toimenpiteiden toteuman arviointi, oppaiden päivitys sekä vesimuodostumien rajausta ja tyypittelyä. Veli-Matti Vallinkosken esityksestä näkyy 4.kauden suunnittelun eteneminen vuosittain.

Helvi Heinonen-Tanski kysyi, miten EU:n prioriteettialueita tullaan tarkentamaan, mitä aiotaan tiukentaa, miten paljon ja mihin suuntaan? Antti Kanninen vastasi, että prioriteettialueita elää koko ajan, kun uutta tietoa haitallisten aineiden vaikutuksista saadaan. Syke arvioi uusien aineiden vaikutuksia. Jos ja kun uutta tietoa saadaan, niin tiedotetaan tästä YTR-ryhmää.

29.5.2023

Vesienhoidon ympäristötavoitteisiin ja niistä poikkeamiseen liittyen on käynnissä lainsäädäntöhanke. Tavoitteena on vesienhoidon ympäristötavoitteiden asettaminen sitoviksi vastaamaan EU-sääntelyä ja ympäristötavoitteista poikkeamisen mahdollistaminen myös vesienhoidon suunnittelumenettelyn ulkopuolella. VPD:n 4(7) artiklassa säädetään mahdollisuudesta poiketa vesienhoidon ympäristötavoitteista uuden merkittävän hankkeen vuoksi. Se, koskeeko tämä myös olemassa olevan toiminnan laajentamista tai päivittämistä tulee selviämään, kun lakimuutos on hyväksytty. Tähän saakka poikkeaminen on pitänyt kirjata aina vesienhoitosuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Poikkeama voidaan jatkossa tehdä myös suunnittelun aikana. Ympäristötavoitteet lisätään yhdeksi lupaedellytykseksi ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin. Lupaviranomaiselle lisätään mahdollisuus myöntää poikkeus ympäristötavoitteista luvanhakijan hakemuksesta.

Kokouksessa heräsi kysymys, voidaanko vesimuodostumien ominaisuuksia muuttaa uuden suunnittelukauden aikana? Yleislinjaus on se, että tehtäisiin mahdollisimman vähän muutoksia nykyisiin. Jos niitä kuitenkin halutaan ja nähdään tarpeelliseksi tehdä, niin nyt on aika vaikuttaa ja esittää muutoksia. Muutoksen tarpeelle tarvitaan selkeät perusteet. *Sovittiin, että käydään YTR-ryhmässä yhdessä läpi ne kohteet, joissa tyypittely on kahden eri tyypin rajalla. Tällä voi olla merkitystä vesistön ekologisen tilaluokituksen määrittymiseen.*

Vesien- ja merenhoidon strateginen LIFE-hanke on valmistelu- ja hakuvaiheessa ja toisen vaiheen hakemus on jätettävä keväällä 2024. Hankkeella pyritään vastaamaan vesienhoidon toteutuksen haasteisiin, erityisesti hajakuormitussektorin toimenpiteiden tehostamiseen. Myös maatalouden rahoitusinstrumenttien kohdentaminen ja kannustavuus ovat hankkeen tärkeänä tavoitteena. Etelä-Savon ja Pohjois-Savon ELYillä on yhteinen pilottialue hankkeessa, Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue. ESA-ELY keskittyy metsätalouden toimenpiteisiin ja POS-ELY maatalouden toimenpiteisiin. *Kun hankeajatus tarkentuu, esitellään sitä YTR-ryhmälle.*

Käynnissä on myös valtakunnallinen työ metsätaloudelle herkkien vesien tunnistamiseksi. Työssä pyritään tunnistamaan vesistöt, jotka voivat olla herkkiä metsätalouden kuormitukselle. Paikkatietoaineisto tehty keskitetysti (Syke, Metsähallitus, ELYt). Mukana selvityksessä on tuhansia kohteita. Tarkoitus on, että lopullista aineistoa voi hyödyntää sekä metsäpuolella että ympäristöpuolella suunnittelun ja vaikutusarvioinnin työkaluna. Työ on vielä kesken ja valmistuminen on viivästynyt suuren työmäärän vuoksi. Veli-Matti Vallinkosken esitys on liitteenä 1.

3. Vesienhoidon keskeisen kysymykset- kyselyn tulokset, Antti Kanninen

Antti Kanninen esitteli 4.suunnittelukauteen liittyviä vesienhoidon keskeisiä kysymyksiä ja näihin liittyvää kyselyä, joka lähetettiin YTR-jäsenille paria viikkoa ennen kokousta. Keskeiset kysymykset antavat viitteitä siitä, mihin kysymyksiin vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmissa aiotaan kiinnittää neljännellä suunnittelukierroksella erityistä huomiota. Suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelmaan liittyvän ympäristöselostuksen laadinnasta kuullaan 15.12.2023–17.6.2024. Kysymysten ideointi ja kuulemisen valmistelu etenee parhaillaan. Osa ELYistä on järjestänyt aiheeseen liittyen työpajoja, POS-ELY laati kyselyn. Palautetta otetaan vastaan myös kyselyn jälkeen. Kesän aikana kootaan kysymykset yhteen ja loppuvuoden aikana ne viimeistellään ja julkaistaan.

29.5.2023

Webropol kysely oli vastattavissa 10.5–29.5 ja samaa kyselypohjaa käytettiin myös Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELYissä. Vastauksia saatiin 11 kpl, vastaanottajia oli lähes 70. Kyselyn tulokset laitetaan tiedoksi myös ympäristöministeriölle. Samoin kyselyn tulokset käydään läpi naapurielyjen kanssa ja verrataan, nouseeko esiin samoja teemoja. Antti Kannisen listaamassa TOP-10 vastauksissa korostui asiantuntijuuden ja yhteistyön merkitys kunnostushankkeissa, luonnonmukaiset vesienhoitoratkaisut, kunnostuksiin liittyvän rahoituksen ongelmat ja rahoituksen varmistaminen sekä pohjavesien suojeluun liittyvät kysymykset. Vastauksia voi tarkastella tarkemmin Antti Kannisen esityksestä, joka on muistion liitteenä 2.

4. Kotalahden kaivosalueen esittely, Jussi-Pekka Järvinen

Jussi-Pekka Järvinen esitteli kaivoksen historiaa, toimintaa ja nykytilaa. Kaivos on ollut toiminnassa vuosina 1959–1987. Vuoden -91 jälkeen kaivos on täytetty vedellä. Alueella on ollut vahva kaivosyhteisö. 1985 tapahtui iso patosortuma, jolloin rikastushiekat pääsivät valumaan Oravilahteen. Kaivoksella on ollut isoja haasteita luparaja-arvoihin pääsyn suhteen nikkelipitoisuuksien osalta. Parhailleen aluehallintovirastossa on menossa lupakäsittely, joka koskee alueen jälkihoitoa ja sen suunnitelmallisuutta. Kaivosalueella on kosteikkoja ja alueen vedet päätyvät puhdistuslaitoksen kautta Oravilahteen. Kosteikoiden lisäksi alueen vesiä käsitellään pH:n säädöllä, jossa kalkkikivillä otetaan kiinni haitta-aineita. Tarkemmin Kotalahden asioihin voi tutustua Jussi-Pekka Järvisen esityksestä, joka on liitteenä 3.

5. Yhteistyöryhmän jäsenten vesienhoito- kuulumiset

Seppo Niskanen, MTK ry: Suomen metsäsertifioinnin kriteeristö on muuttunut ja otettu käyttöön tämän vuoden alusta. Muutoksilla on vaikutuksia siihen, miten toimitaan vesien lähellä. Muun muassa rantametsien ja puron varsien käsittely on muuttunut ja suojakaistojen leveyden tulee olla nykyisin 10 m (ennen 5 m). Hakkuissa jätetään säästöpuita. Maata ei muokata eikä lannoiteta, poimintahakkuuta saa tehdä. Hakkuissa ja metsätöissä tulee käyttää sertifiointia.

Jari Kauhanen, MTK Pohjois-Savo: Paljon yhteydenottoja tullut vesivoiman tilanteesta ja korkeista vesipinnoista. Vesialtaat on korkealla ja toukokuun aikana pitäisi saada vesipinnat alemmaksi. Yhteensovittaminen tärkeää, huoltovarmuuskysymyksiä molemmat (sähköntuotanto ja omavaraisuus). Tuulikki Miettinen vastasi vedenpinnan korkeuksiin liittyen. Onkivedellä lumien sulaminen on ollut nopeaa ja kesävesipinta saavutetaan kesäkuun alussa. Kallavesi on ollut myös keskimääräistä korkeammalla ja toukokuun lopulla kääntynyt laskuun. Sähköntuotannolla ei liene näissä tapauksissa kovin suurta merkitystä, vaan kevään vesitilanne on aiheuttanut korkeita vedenpinnan korkeuksia. Kevät on ollut poikkeuksellinen tulvien suhteen. Jukka Koski-Vähälä kommentoi, että lisälmen reittiä säännöstellään pääosin maatalouden ehdolla, Kallavettä puolestaan vesiliikenteen ehdolla. Sähköntuotanto vaikuttaa lähinnä Nilsin reitillä.

Veli-Matti Vallinkoski kertoi, että viime vuonna päättyi metsäpuolen koordinoima Laatulioikka luonnonhoitoon -hanke ja nyt on käynnistynyt jatkohanke Laatulioikka vesien- ja luonnonhoitoon. Hanke kestää 2,5 vuotta.

29.5.2023

Tuulikki Miettinen kertoi tulvariskien hallinnan suunnittelusta. Vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan tavoitteet on yhteensovitettava. Tänä vuonna päivitetään alustavat arvioinnit, kuuleminen alkaa marraskuussa ja se kestää 3 kk. Tulvariskisuunnittelua on tehty 2 kertaa aiemmin, eikä Vuoksen alueella ole yhtään riskialueita. Muutama muu riskialue on tunnistettu Kymijoen vesienhoitoalueen ala-osaan. Alustava arviointi julkaistaan vesi.fi:ssä, jossa tieto päivittyy jatkossa tietojärjestelmien päivittymisen mukaan. Muutoksia aiempiin arviointeihin ei ole odotettavissa.

Jukka Koski-Vähälä kertoi, että vesiensuojeluyhdistyksen ja ELYn yhteistyö kunnostushankkeiden edistämiseksi jatkuu. Aloitteita järvi- ja virtavesikohteista otetaan vastaan ja yhdessä hankkeistetaan kohteita. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmahankkeita edistetään myös ja laaditaan kuntakohtaisia suunnitelmia. Tässä toivotaan kuntien aktiivisuutta ja yhteydenottoja.

Sanna Katajamäki kertoi, että vuoden 2023 uusien kunnostushankkeiden avustuspäätökset on saatu tehtyä. Uusia hankkeita on käynnistynyt 9 kpl ja näiden lisäksi rahoitusta myönnettiin yhdelle pohjavesialueiden suojelusuunnitelmahankkeelle ja lisärahoitusta yhdelle hankkeelle sen loppuunsaattamiseksi. Yhden hankkeen osalta odotetaan vielä lisäselvityksiä ennen avustuksen myöntämistä. Kunnostushankkeita on käynnissä ennätysmäärä tämän vuoden aikana, 32 kpl.

Niko Korhonen Metsähallitukselta kertoi metsäpuolen terveisiä. Viime syksynä tehty Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon maanmuokkauskohteiden maastokäyntejä. Valtion mailla toimitaan päivitysteiden kriteerien mukaisesti.

Helvi Heinonen-Tanski kertoi, että Nilsiän reitin suojeluyhdistys on jatkanut koskien kunnostusta ja kaikkiaan 100 koskea on kunnostettu. Rutikuivia koskia ei ole lähdetty kunnostamaan ja osaa on kunnostettu uudelleen. Mätiä istutetaan, joskin Vuoksen vesistön kantaa on todella vaikeaa löytää, myös 1-vuotiaiden poikasten saamisessa on ongelmia. Poikasissa on vesihometta ja tilanne on vakava. Omaakin tuotantoa on mietitty, mutta se ei ole kovinkaan helposti toteutettavissa. Vesihomeongelman toivotaan ratkaisua.

Hanna Lampinen kertoi, että Yaralla on laajennus suunnitteilla ja ovat aktiivisesti mukana tulevilla vesienhoidon suunnittelukausilla.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Pidetään marraskuussa, tiedotetaan tarkemmasta ajankohdasta hyvissä ajoin.

9. Kokouksen päättäminen

Kimmo päätti kokouksen 11.01

Lounaan jälkeen tutustuttiin maastokäynneillä Mertajoen kalataloudelliseen kunnostukseen sekä Kotalahden kaivosalueeseen.

29.5.2023

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti pöytäkirjan tarkistajilta sähköpostitse saadun kuittauksen jälkeen. Asiakirjan on esitellyt Sanna Katajamäki ja hyväksynyt Kimmo Haapanen.

Puheenjohtaja Kimmo Haapanen

Sihteeri Sanna Katajamäki

Pöytäkirjan tarkistajat:

Nita Tuomi Seppo Niskanen

Liitteet Läsnaolijalista
Esitykset:
Liite 1, YTR_290523_VHS_yleiset.pdf, Veli-Matti Vallinkoski
Liite 2, KeKy_ytr_290523.pdf, Antti Kanninen
Liite 3, Kotalahti_VHSryhmä2023.pdf, Jussi-Pekka Järvinen

Jakelu Vesienhoidon YTR varsinaiset jäsenet

Tiedoksi Vesienhoidon YTR varajäsenet

Tämä asiakirja KEHA/8890/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/8890/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Haapanen Kimmo 10.08.2023 10:43

Esittelijä Katajamäki Sanna 10.08.2023 10:44

	Pohjois-Savon Vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2023, 29.5.2023		
Läsnä x	Nimi	Läsnä x	Nimi
x	Helvi Heinonen-Tanski, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry		
	Petteri Mussalo, Suomen Purjehdus ja Veneily ry		
x	Eero Kokkarinen, Pohjois-Savon Vapaa-ajankalastajapiiri ry		Aarne Keurulainen, Pohjois-Savon Vapaa-ajankalastajapiiri ry
	Anne Mäkelä, Pohjois-Savon kalatalouskeskus ry		Ari Pyykönen, Pohjois-Savon, kalatalouskeskus ry
x	Vilho Järveläinen, Niilsän reitin kalatalousalue ja Vaikkojoen-Juojärven kalatalousalue		Niilsän reitin kalatalousalue ja Vaikkojoen-Juojärven kalatalousalue
	Pentti Kauppinen, Ylä-Savon kalatalousalue		Reijo Lappalainen, Ylä-Savon kalatalousalue
	Ilkka Pursiainen, Rautalammin reitin kalatalousalue ja Pielavesi- Nilakan kalatalousalue		Juha Markkanen, Rautalammin reitin kalatalousalue ja Pielavesi- Nilakan kalatalousalue
x	Pentti Erämetsä, Kallaveden kalastusalueen pj., Tavinsalmi- Kallaveden kalatalousalue, Sorsavesi-Unnukan kalatalousalue ja Suvasveden kalatalousalue		Kari Loponen, Tavinsalmi-Kallaveden kalatalousalue, Sorsavesi- Unnukan kalatalousalue ja Suvasveden kalatalousalue,
x	Jari Kauhanen, MTK Pohjois-Savo		Jarmo Nykänen, MTK Pohjois-Savo
	Kukka Koskinen, Itä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset		Ulla Bovellan, ProAgria Itä-Suomi
	Eero Pulkkinen, Iisalmen kaupunki, Ylä-Savon maaseutupalvelut		
	Jarmo Laitinen, Suomen Metsäkeskus, Itäinen palvelualue		
x	Seppo Niskanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Kuopion paikallistoimisto		
	Anna-Riikka Ihantola, Metsähallitus, Luontopalvelut	x	Niko Korhonen, Metsähallitus, Metsätalous Oy
x	Martti Veteli, Iisalmen kaupunki, Ympäristönsuojelupalvelut	x	Nita Tuomi, Lapinlahden kunta
x	Marika Limatius, Keski-Savon ympäristötoimi		Timo Turunen, Keski-Savon ympäristötoimi
	Jyrki Könttä, Iisalmen kaupunki		Jari Sihvonen, Sonkajärven kunta
	Arto Vartiainen, Kaavin kunta		Tuusniemen kunta
			Anniina Le Tortorec, Kuopion kaupunki, Kaupunkiympäristön palvelualue, Alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
x	Tiina Hujanen, Nilakan kunnat (Pielavesi)	x	Elisa-Maria Heikkinen Keiteleen, Tervon ja Vesannon kuntien ympäristönsuojelu
	Merja Koivula-Laukka, Rautalammin kunta		Arttu Matilainen, Rautalammin kunta
	Matti Nousiainen, Siilinjärven kunta		Virve Suoaro, Siilinjärven kunta
	Kimmo Hälinen, Suonenjoen kaupunki	x	Heli Kanninen, Suonenjoen kaupunki
x	Jukka Koski-Vähälä, Savo-Karjalan Vesiensojelu yhdistys ry		Jukka Hartikainen, Savo-Karjalan Vesiensojelu yhdistys ry
	Perttu Virkajärvi, LUKE Maaninka		Mari Rätty, LUKE Maaninka
	Anu Eskelinen, Geologian tutkimuskeskus (GTK)		Jari Hyvärinen, Geologian tutkimuskeskus (GTK))
	Ilkka Miettinen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)		Outi Zacheus, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
x	Mikko Rummukainen, Pohjois-Savon liitto		Patrick Hublin, Pohjois-Savon liitto
	Lari Hölttä, Itä-Suomen aluehallintovirasto		Anne-Kaarina Lyytinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
	Sari Pyyny, Ylä-Savon Vesi Oy		
x	Kirsi Laamanen, Kuopion Vesi Oy		Marja Stjerna, Kuopion Vesi Oy
	Sanna Turunen, Savon Voima Oyj		
	Satu Viitasalo-Frösen, Savon Sellu Oy		
x	Hanna Lampinen, Yara Suomi Oy		Hanna Luukkonen, Yara Suomi Oy

	Heikki Torpström , Vapo Oy		
	Helkala Terhi , Puolustusvoimien logistiikkalaitos, 1. Logistiikkarykmentti		Anna Kralik Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
	Ulla-Maija Olander , Stora Enso		
x	Teija Rantala , Savonia ammattikorkeakoulu Oy	x	Sanna Antikainen , Savonia ammattikorkeakoulu Oy
	Anu Rossi , Peltotieto Oy		
	Timo Takkunen Pohjois-Savon ELY-keskus, E-vastuualue		Juha Kaipainen , Pohjois-Savon ELY-keskus, E-vastuualue
	Pohjois-Savon ELY-keskus, Y-vastuualue:		
x	Kimmo Haapanen pj.		
x	Tuulikki Miettinen		
x	Veli-Matti Vallinkoski		
	Eija Kinnunen		
	Vuokko Mähönen		
x	Sanna Katajamäki siht.		
x	Antti Kanninen		
x	Jussi-Pekka Järvinen		